

การกำหนดราคาข้าวเปลือกตามคุณภาพข้าวเปลือก (ตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน) แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรไทย¹

ศักดิ์ดา จงแก้ววัฒนา² พิชิต ธานี³ ญักกรินทร์ หอเจริญ⁴ และจันทจิรา ประมวญพิสุทธิ์⁴

บทคัดย่อ

วิถีชีวิตของชาวนาไทยขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ตนเองกำหนดไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นฟ้าฝน นโยบายข้าวจากรัฐบาล และราคาข้าวเปลือกซึ่งถูกกำหนดโดยผู้รับซื้อเพียงฝ่ายเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการรับซื้อข้าวของโรงสีจะกำหนดราคาข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ความชื้นเป็นหลัก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาข้าวเปลือกให้มีคุณภาพเกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพดีจะเสียเปรียบเกษตรกรที่มีผลผลิตคุณภาพต่ำกว่า เพราะได้ราคาเท่ากัน จึงไม่ทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านคุณภาพ และยังทำให้เกษตรกรไม่พยายามส่งข้าวที่สะอาดเข้าโรงสี แต่กลับส่งข้าวที่ปลอมปน เพื่อให้ได้น้ำหนักมาก ทำให้โรงสีจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นในการกำจัดสิ่งปลอมปน

งานวิจัยการกำหนดราคาข้าวเปลือกตามคุณภาพข้าวเปลือก (ตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน) แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรไทยนี้ จึงได้สร้างแบบจำลองต้นแบบสำหรับการกำหนดราคาข้าวเปลือกโดยใช้เปอร์เซ็นต์ข้าวตันเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณา เนื่องจาก การเพิ่มขึ้นของเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน ปกติแล้วจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรโดยตรง เพราะเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาข้าวเปลือก หากเกษตรกรสามารถผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูง ราคาข้าวที่ได้รับก็น่าจะสูงด้วย อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของเปอร์เซ็นต์ข้าวตันก็จะเป็นผลดีต่อโรงสีที่รับซื้อ แต่ระบบการซื้อขายข้าวของตลาดในประเทศไทยยังไม่ได้เอื้ออำนวยให้เกษตรกรได้ผลประโยชน์จากการขายข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์ข้าวตันสูง ดังเช่นเกษตรกรในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับราคาขายข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตันที่เพิ่มขึ้นแต่ละเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นผลการศึกษานี้ได้นำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการสีของข้าวที่เกษตรกรได้รับ ซึ่งหากไม่มีการพัฒนาระบบที่เอื้ออำนวยให้มีการนำเปอร์เซ็นต์ข้าวตันเข้ามาเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาซื้อขายข้าวเปลือกเกษตรกรก็อาจจะไม่ได้มีผลประโยชน์จากการจัดการที่จะเพิ่มเปอร์เซ็นต์ข้าวตันเลย จึงมีการศึกษารูปแบบ วิธีการตลอดจนความเป็นไปได้ ในการกำหนดราคาข้าวเปลือกตามคุณภาพข้าวเปลือกหรือตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน ที่จะให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยรับฟังความคิดเห็นทั้งจากเกษตรกรเกี่ยวกับกลไกราคาข้าวที่เกษตรกรได้รับ และจากผู้รับซื้อ เพื่อทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในระบบ ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และทำให้มีแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพข้าวให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นิยามศัพท์: เปอร์เซ็นต์ตันข้าว (Percent head rice) หมายถึง เปอร์เซ็นต์การหักของเมล็ดข้าวขณะสี ซึ่งโดยปกติแล้วเกษตรกรและโรงสีจะต้องการข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์ตันข้าวสูง นั่นคือ มีเปอร์เซ็นต์การหักน้อยได้ข้าวเต็มเมล็ดจำนวนมาก เปอร์เซ็นต์ตันข้าวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 25-55 เปอร์เซ็นต์

¹ สนับสนุนงานวิจัยโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กรุงเทพฯ 10400

² ภาควิชาพืชไร่ และศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

³ ด้วยความระลึกถึง : ผู้ริเริ่มโครงการระบบต้นแบบการกำหนดราคาข้าวเปลือกโดยพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวตันเป็นปัจจัยร่วม

⁴ ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

บทนำ

หลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เป็นต้นมา ภาวะเศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 และอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 2.0 ทั้งนี้ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญได้แก่ (1) การขยายตัวของการส่งออกซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของการค้าโลก (2) การปรับตัวของการลงทุนของภาคเอกชนที่ดีขึ้นตามลำดับ และ (3) ความสำเร็จของมาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานรากของระบบเศรษฐกิจ และความมั่นใจในแนวโน้มของเศรษฐกิจ ทำให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น

การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของรัฐบาลในปีต่อมาหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้มุ่งเป็นการสนับสนุนภาคเอกชนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพลดปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

ยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยสร้างขีดความสามารถของระบบเศรษฐกิจในการผลิตสินค้าและบริการ ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดสินค้าระหว่างประเทศ มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตการผลิต การพัฒนาสินค้าและบริการของไทย

ปัญหาการกำหนดราคาซื้อขายข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ความชื้นไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศเป็นอย่างมาก ดังเหตุผลต่อไปนี้คือ (1) การซื้อขายตามเปอร์เซ็นต์ความชื้น ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาข้าวเปลือกให้มีคุณภาพ เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพดี จะเสียเปรียบเกษตรกรที่มีผลผลิตคุณภาพต่ำเพราะได้ราคาเท่ากัน การแข่งขันพัฒนาคุณภาพของข้าวจึงไม่เกิดขึ้น (2) การซื้อขายตามเปอร์เซ็นต์ความชื้น ทำให้เกษตรกรไม่พยายามส่งข้าวที่สะอาดเข้าโรงสี แต่กลับส่งข้าวที่มีสิ่งปลอมปน เพื่อให้ได้น้ำหนักมาก ผลเสียนอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตข้าวสารต่ำแล้วยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงสี ในการที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการที่จะกำจัดสิ่งปลอมปนออก (3) การซื้อขายตามเปอร์เซ็นต์ความชื้น นอกจากจะไม่สร้างแรงจูงใจให้ชาวไร่พัฒนาการผลิตข้าวให้มีคุณภาพดีแล้ว ยังไม่สร้างแรงจูงใจให้โรงสีปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การจัดการโรงสี การบริหารงานรับซื้อข้าวเปลือก การพัฒนาระบบขนส่ง การส่งเสริมการผลิตข้าวแก่เกษตรกร ในอันที่จะก่อให้เกิดระบบและการพัฒนาคุณภาพข้าวให้สูงขึ้น

การเพิ่มขึ้นของเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน ปกติแล้วจะเป็นผลดีกับเกษตรกรโดยตรง ทั้งนี้เพราะปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาซื้อขายต่อตันข้าวเปลือกได้แก่ เปอร์เซ็นต์ข้าวตัน หรือเปอร์เซ็นต์การหักของเมล็ดข้าวขณะสี ดังนั้นการที่ข้าวของเกษตรกรมีเปอร์เซ็นต์ข้าวตันสูง เกษตรกรควรที่จะได้รายรับจากการขายข้าวสูงด้วย แต่ระบบการซื้อขายข้าวของตลาดในประเทศไทยยังมิได้เอื้ออำนวยให้เกษตรกรได้ผลประโยชน์จากการขายข้าวที่มีเปอร์เซ็นต์ข้าวตันสูง ดังเช่นเกษตรกรในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับราคาขายข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตันที่เพิ่มขึ้นแต่ละเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นหากการนำผลการศึกษาที่จะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการสีของข้าวที่เกษตรกรได้แล้ว ถ้าไม่มีการพัฒนาระบบที่เอื้ออำนวยให้มีการนำเปอร์เซ็นต์ข้าวตันเข้ามาเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาซื้อขายข้าวเปลือก เกษตรกรก็อาจจะไม่ได้มีผลประโยชน์จากการจัดการที่จะเพิ่มเปอร์เซ็นต์ข้าวตันเลย

ดังนั้นจึงควรจะมีรูปแบบ วิธีการ ตลอดจนความเป็นไปได้ ในการกำหนดราคาข้าวเปลือกที่จะให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยการกำหนดราคาตามคุณภาพข้าวเปลือกหรือตามเปอร์เซ็นต์ต้นข้าวเป็นทางเลือกที่น่าจะนำมาศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากตามแนวคิดทฤษฎี การกำหนดราคาตามคุณภาพข้าวเปลือกหรือตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตันมีข้อดีคือ (1) ก่อให้เกิดความยุติธรรมและถูกต้องในด้านราคาคือถ้าข้าวเปลือก

มีคุณภาพดี เกษตรกรควรจะได้ราคามากกว่าข้าวที่มีคุณภาพต่ำ (2) ทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการปรับปรุงการปลูกข้าวให้ดีขึ้น โดยเลือกใช้พันธุ์ ปุ๋ย ดูแลรักษา ตลอดจนการป้องกันกำจัดโรคและแมลงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้ข้าวมีผลผลิตต่อไร่สูง คุณภาพดี ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

(1.1) โรงสีสหกรณ์ โรงสีเอกชน ตลาดกลางข้าว มีต้นแบบที่สามารถกำหนดราคาข้าว โดยพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวตันได้อย่างยุติธรรมทั้งเกษตรกรและผู้รับซื้อ

(1.2) ผลประโยชน์ที่เกษตรกรและผู้รับซื้อข้าวเปลือก (ทั้งโรงสี โรงสีเอกชน และตลาดกลางข้าว) มีรายได้สูงขึ้น 10% จากเดิม

(1.3) จำนวนเกษตรกรและผู้รับซื้อที่เข้าร่วมโครงการการคิดราคาข้าวจากเปอร์เซ็นต์ข้าวตันสูงขึ้น

(1.4) ผู้รับซื้อสามารถกำหนดราคาข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(1.5) เกษตรกรมีความตั้งใจผลิตข้าวเปลือกให้มีคุณภาพสูงขึ้น

(1.6) จำนวนบุคคลากรที่มีความรู้ และความสนใจด้านการกำหนดราคาข้าวตามคุณภาพ มีจำนวนมาก

ขึ้น

(1.7) จำนวนชุมชนที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการกำหนดราคาข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน

(1.8) สร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกร ผู้ค้าทั้งเอกชนและโรงสี

วิธีการศึกษา/วิธีการวิเคราะห์

ในการศึกษาการกำหนดราคาข้าวตามคุณภาพของข้าวแบบมีส่วนร่วมในประเทศไทยนี้ ได้เลือกศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับภาคใต้ นั้น ไม่ได้ถูกเลือกเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เดียวในประเทศไทยที่ต้องสั่งซื้อข้าวจากแหล่งอื่นๆของประเทศ การเลือกพื้นที่จะใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยแบ่งกลุ่มประชากรที่ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ (1) ผู้ขายข้าว ซึ่งรวมทั้งเกษตรกรและพ่อค้าคนกลาง (2) ผู้รับซื้อข้าว เช่น โรงสี ตลาดกลางข้าว (3) ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งองค์กรเอกชน (NGOs) ถ้ามีในพื้นที่ ในส่วนของการศึกษาโปรแกรมในการกำหนดราคาข้าวเปลือกโดยพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวตันนั้น จะเลือกศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นต้นแบบก่อนแล้วจึงจะขยายผลโปรแกรมไปยังภาคอื่นๆ การรวบรวมข้อมูล กระทำโดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วม ซึ่งได้แก่ เกษตรกร โรงสีเอกชน โรงสีสหกรณ์ ผู้ประกอบการตลาดกลางค้าข้าว ของโรงสีและเกษตรกรในประเทศไทย ผนวกกับข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

ผลการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาการกำหนดราคาข้าวเปลือกตามคุณภาพข้าวเปลือก(ตามเปอร์เซ็นต์ข้าวตัน) แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรไทยนั้น เป็นโครงการที่มีระยะเวลาในการศึกษา 3 ปี ต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษาของคณะผู้วิจัย จึงได้เริ่มจากการศึกษาบริบทการค้าข้าวเปลือก โครงสร้างราคาข้าวเปลือก เงื่อนไขหรือปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีต่อการกำหนดราคาข้าวเปลือก ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การกำหนดราคาข้าวเปลือกที่เหมาะสมนั้น ปัจจัยที่ผู้ประกอบการใช้ตั้งราคาข้าวเปลือก ประกอบไปด้วย เปอร์เซ็นต์ความชื้น เปอร์เซ็นต์ข้าวตัน เปอร์เซ็นต์

สิ่งเจือปนและราคาข้าวเปลือกที่เป็นราคากลางในการรับซื้อ สำหรับเงื่อนไขที่มีผลต่อราคาข้าวเปลือกนั้นก็คือ การที่ข้าวเปลือกมีเปอร์เซ็นต์ความชื้นสูง มีเปอร์เซ็นต์ต้นข้าวต่ำ และมีสิ่งเจือปนมาก โดยมาตรฐานทั่วไป จะกำหนดให้หักน้ำหนักของข้าวออกตามเปอร์เซ็นต์ความชื้น ซึ่งมักตั้งกันไว้ที่ประมาณ 15 กิโลกรัมต่อตัน ต่อ 1 เปอร์เซ็นต์ความชื้นที่เกินจากมาตรฐาน อัตราการตัดราคาข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นมักเริ่มที่เปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเท่ากับ 38 ซึ่งจะถูกตัดราคาเป็นจำนวน 0.2 บาท/เกวียน และอัตราหักน้ำหนักจากเปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปนจะเริ่มที่ 3 เปอร์เซ็นต์จะหักน้ำหนัก 28.5 กิโลกรัมต่อเกวียน

ในขณะที่เดียวกันระบบการรับซื้อข้าวเปลือกของโรงสีหรือพ่อค้าคนกลางก็จะเน้นการตีราคาข้าวของเกษตรกรจากประสบการณ์การส่วนตัวและการประมาณด้วยสายตาไม่มีระบบหรือเทคนิคการตีราคาที่เป็นแบบแผนในทุกๆ ครั้ง จึงทำให้เป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการโกงเกษตรกรที่นำข้าวไปจำหน่ายได้ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีอำนาจการต่อรองในเรื่องราคากับโรงสี นำไปสู่การที่เกษตรกรไม่พยายามที่จะพัฒนาคุณภาพข้าวของตนเองให้ดีขึ้น เพราะคิดว่าถึงอย่างไรก็ได้ราคาเท่าเดิม ประกอบกับระบบการซื้อขายข้าวที่เป็นระบบที่เน้นการพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ความชื้นเป็นหลัก ซึ่งทำให้ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาข้าวเปลือกให้มีคุณภาพ เกษตรกรที่ได้ผลผลิตคุณภาพดี จะเสียเปรียบเกษตรกรที่มีผลผลิตคุณภาพต่ำเพราะได้ราคาเท่ากัน การแข่งขันพัฒนาคุณภาพของข้าวจึงไม่เกิดขึ้นประกอบกับในทางปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ไม่ได้มีวิธีการที่เป็นมาตรฐานแน่นอน แต่ละขั้นตอนจะอาศัยความชำนาญของโรงสีหรือพ่อค้าในการพิจารณาคุณภาพข้าวเปลือก ปัจจัยสำคัญในการตีราคาข้าวเปลือก คือ พันธุ์ข้าว ความชื้น สิ่งเจือปน และ/ หรือเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เมื่อไม่มีมาตรฐานการกำหนดราคาที่ไม่แน่นอนจากคุณภาพข้าว ชาวนาผู้ปลูกก็จะไม่มีแรงจูงใจในการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ดีขึ้น เพราะไม่เข้าใจถึงเกณฑ์ในการกำหนดราคาว่า การที่ได้รับราคาข้าวสูงหรือต่ำนั้นเป็นเพราะเหตุใด

โปรแกรมการกำหนดราคาข้าวเปลือกนี้ จึงเป็นโปรแกรมต้นแบบที่ใช้สำหรับคิดราคาข้าวเปลือก โดยผู้ใช้โปรแกรมเพียงมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ก็จะสามารถใช้โปรแกรมคิดคำนวณราคาข้าวเปลือกได้ ซึ่งแบบจำลองการกำหนดราคาข้าวเปลือกเป็นซอฟต์แวร์การคำนวณราคาข้าวเปลือกที่จัดทำเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้โปรแกรม Microsoft Visual Basic และ Microsoft Access โดยมีวิธีการคำนวณจากคุณลักษณะ 3 ประการของข้าวเปลือก ได้แก่ เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์ความชื้น และ เปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปน โดยเน้นการคำนวณราคาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเป็นหลัก ซึ่งโปรแกรมจะคำนวณราคาข้าวเปลือก โดยการรับข้อมูลต่างๆ เช่น เปอร์เซ็นต์ความชื้น พันธุ์ข้าว เปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปน และเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นซึ่งถูกป้อนเข้ามาจากหน้าจอ แล้วคำนวณออกมาเป็นราคาข้าวเปลือกที่จะได้รับจากข้อมูลคุณภาพข้าวที่ถูกป้อนเข้าไป โดยข้อมูลมาตรฐาน คือ เปอร์เซ็นต์ความชื้น เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปนและราคากลางข้าวเปลือกที่กำหนดไว้เป็นฐานในการคำนวณสามารถถูกเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากเกษตรกรเห็นว่าไม่เป็นธรรม

ซึ่งโปรแกรมจะกำหนดให้มีรูปแบบรองรับข้อมูลในส่วนของข้อมูลลูกค้า อัตราตัดราคาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น อัตราหักน้ำหนักจากเปอร์เซ็นต์ความชื้น และอัตราการหักน้ำหนักจากสิ่งเจือปน โดยสามารถเพิ่มหรือแก้ไขปรับเปลี่ยนข้อมูลในส่วนต่างๆ ได้ รวมถึง สร้างส่วนสำหรับแสดงผลการคำนวณเพื่อให้ผู้ประกอบการออก ชื่อ-ที่อยู่ของลูกค้า และปริมาณข้าว รวมทั้งเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์ความชื้น และสิ่งเจือปน ของลูกค้าที่นำข้าวมาขายด้วย โดยในส่วนที่แสดงผลการคำนวณนั้นสามารถทำการบันทึกข้อมูล และพิมพ์ข้อมูลนั้นๆ ออกมาได้ทันที

การคำนวณราคาข้าวเปลือกโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ แสดงออกถึงความโปร่งใส ยุติธรรมและจริงใจของผู้ซื้อและเป็นธรรมต่อผู้ขาย และทำให้มีแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพข้าวให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทสรุป

เนื่องจากวิธีการในการกำหนดราคาข้าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะกำหนดราคาข้าวเปลือกตามเปอร์เซ็นต์ความชื้นเป็นหลัก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาข้าวเปลือกให้มีคุณภาพ อีกทั้งยังไม่มีมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์สากลที่จะนำมาใช้โดยแสดงถึงความโปร่งใสและยุติธรรมในการกำหนดราคา วิธีการตรวจสอบอาศัยเพียงความชำนาญและประสบการณ์ของผู้ตรวจ ผู้ขายข้าวไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดราคาอย่างชัดเจน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเริ่มทำการศึกษาวิถัยต้นแบบในการกำหนดราคาข้าวเปลือกคุณภาพข้าวเปลือกซึ่งนำเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นมาพิจารณาเป็นปัจจัยร่วม โดยโปรแกรมกำหนดราคาข้าวเปลือกได้จัดทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Visual Basic และ Microsoft Access ซึ่งมีวิธีการคำนวณราคาจากคุณลักษณะ 3 ประการของข้าวเปลือก ได้แก่ เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น เปอร์เซ็นต์ความชื้น และ เปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปน โดยเน้นการคำนวณราคาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเป็นหลัก ซึ่งโปรแกรมจะคำนวณราคาข้าวเปลือกโดยการรับข้อมูลต่างๆ เช่น เปอร์เซ็นต์ความชื้น พันธุ์ข้าว เปอร์เซ็นต์สิ่งเจือปน และ เปอร์เซ็นต์ข้าวต้นที่ถูกป้อนเข้าจากหน้าจอ แล้วคำนวณออกมาเป็นราคาข้าวเปลือกที่จะได้รับจากข้อมูลคุณภาพข้าวที่ถูกป้อนเข้าไป รวมทั้งมีรูปแบบรองรับข้อมูลในส่วนของคุณภาพลูกค้า อัตราตัดราคาจากเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น อัตราหักน้ำหนักจากเปอร์เซ็นต์ความชื้น และอัตราการหักน้ำหนักจากสิ่งเจือปน โดยสามารถเพิ่มหรือแก้ไขปรับเปลี่ยนข้อมูลในส่วนต่างๆได้ โดยผลการคำนวณนั้นสามารถทำการบันทึกข้อมูล และพิมพ์ข้อมูลนั้นๆออกมาได้ทันที

ผลการศึกษาโปรแกรมการกำหนดราคาข้าวเปลือกตามคุณภาพข้าวเปลือก(ตามเปอร์เซ็นต์ข้าวต้น) แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรไทยที่ได้นี้จะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการสีของข้าวที่เกษตรกรได้รับ ซึ่งหากไม่มีการพัฒนาระบบที่เอื้ออำนวยให้มีการนำเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเข้ามาเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาซื้อขายข้าวเปลือกเกษตรกรก็อาจจะไม่ได้มีผลประโยชน์จากการจัดการที่จะเพิ่มเปอร์เซ็นต์ข้าวต้นเลย

การส่งเสริมให้มีการกำหนดราคาข้าวเปลือกโดยใช้เปอร์เซ็นต์ข้าวต้น จึงเป็นผลดีต่อเกษตรกรโดยตรง ซึ่งนอกจากจะทำให้ราคาขายข้าวเปลือกเพิ่มสูงขึ้น แล้วยังทำให้ผู้ประกอบการโรงสีได้รับข้าวที่มีคุณภาพสูงขึ้น ส่งผลให้ทั้งเกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าวเปลือก ซึ่งในระยะยาวทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพข้าวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2546. สถิติเกษตรกรผู้ปลูกข้าว. (ออนไลน์). แหล่งที่มา http://www2.doae.go.th/baseinfor/MIS/kgk/page_1.htm. 20 มกราคม 2548.
- กรองทิพย์ เขียนทอง. 2536. การวิเคราะห์แผนแบบของราคาข้าวภายในประเทศ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรเกียรติ ยั่งยืน. 2530. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่กำหนดชั้นคุณภาพกับราคาของข้าวเปลือก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงเพ็ญ เทพเกษตรกุล. 2536. การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติของระดับการแปรรูปข้าวเปลือกที่เหมาะสมของโรงสีขนาดใหญ่ในจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรัตน์ ลิมปนาณรักษ์. 2542. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงสีข้าวขนาดกำลังการผลิต 120 ตันต่อวัน ในจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เสน่ห์ บุญทมานพ. 2524. ผลกระทบของการใช้นโยบายรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกที่มีต่อผู้ผลิต. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bajaj, A. 2003 "Conjoint analysis: A potential Methodology for IS research Analysis". (online). Available <http://www.google.co.th/conjoint> (5 February 2005)
- Murphy, M., C. Cowan and M. Henchion.2000. "Irish Consumer Preferences for Honey: A Conjoint Approach". *British Food Journal*.102 (8): 585-597.
- Ness, M.R. and H. Gerhardy,1994." Consumer Preferences for quality and freshness attributes of eggs". *British food journals*. 96(3) 26-34
- Wittink, D.R.,M. Vriens., and W. Burhenne. 1994. "Commercial Use of Conjoint Analysis in Europe: Results and Critical Reflections". *International Journal of Research in Marketing*. 11(11): 41-52.